

8

ročník 2.

duben 1929

odeon

RED

měsíčník pro moderní kulturu

rediguje karel teige

Karel Teige (1929): frontispice

foto
film
typo

ReD

Tiskárna Československého rozhlasu
číslo 1000, Praha 10

Revue Svazu moderní kultury „Devětsil“. Vychází měsíčně, kromě prázdnin, (10 čísel do roku). Rediguje Karel Teige, Praha. Redakci zastupuje v Brně Dr. B. Václavek, Brno XV, Židovice, Vítězná 11. Vydavatel a nakladatel Jan Fromek, nakladatelství Odeon, Praha III, Vítězná 11. Předplatné se na rok 80 Kč, na 1. rok 30 Kč. Jednotlivé čísla po 8 Kč. Pro cizince valutní úprava.

Redakteur: *Véhement rédiger pour redacteur strasbourgeois: — Ensemble faire la correspondance concernant la direction de la revue;*
redaktor: *redacteur strasbourgeois:*
Schriftsteller: **KAREL TEIGE, PRAHA II. Černá 12a - Prague - Tchécoslovaquie**

ReD, revue internationale illustrée de l'activité contemporaine. Publié par l'Union des artistes modernes „Devětsil“, à Prague. Dirigée par CHARLES TEIGE, PRAGUE. Éditeur Jan Fromek, librairie ODEON, Praha III, Vítězná 11. Abonnements: Un an (10 numéros) — 80 Kč, un numéro — 8 Kč. Pour l'étranger d'après le change du pays.

II. Ročník	— 2 ^{ème} année	— 2. Jahrgang	
Cíllo 8	— N° 8	— Nr. 8	1929
Duben	— Avril	— April	

Adresa administrace a expedice: Jan Fromek, nakladatelství Odeon, Praha III, Vítězná 11.

ZÁPADOČESKÉ OVÁRNÝ KAOLIN-NOVÉ A ŠAMOTOVÉ

GENERÁLNÍ ŘED. PRAHA II., U PŮJČOVNY Č. 9.

Dodávají:

Telefon a 298-4-1.

Šamot - ové cihly pro velkou průmyslová

Dinas - topenisté, plynárny, zazdívky

Magnesit - kotlů, pekařské peci a podobné.

Břizolit umělá omítka a umělý kámen pro fasády a práce kamenické.

Kachle tvrdé, bílé, hladké na sporáky a kamna.

Dlaždice - Vápenopískové cihly.

Kameninové kanalizační trubky, lisny, malířská hlinka pro malíře položů. **Kaolin**, **khemilité písky** do betonu, pro dekoraci laperku, k výrobě cementového zboží.

TOVÁRNÝ: Dobřany, Horní Bříza, Třemošnice, Zlín v Čechách, Velké Opatovice a Jaroměřice na Moravě, Hradec, Lovinobáň a Radlice na Slovensku.

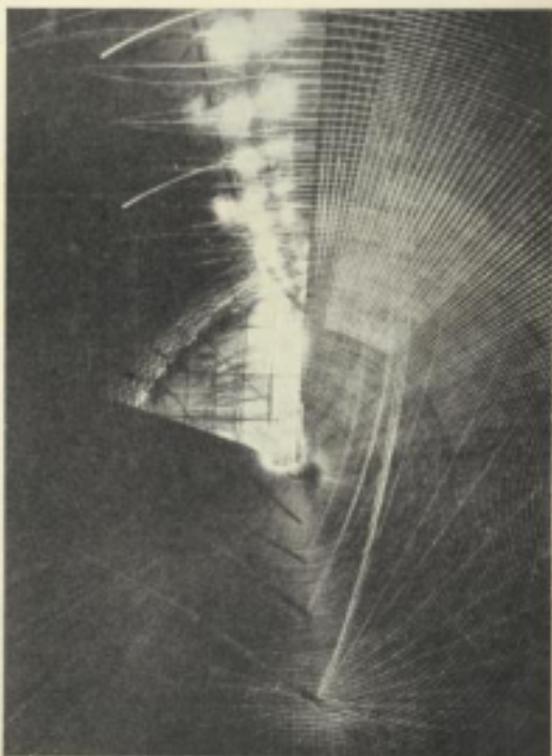
ReD

ročník 2

8

foto
kino
type

grafie

optické struktury
řiditelné vzducholodi
optische Strukturen
steuerbare Luftschiffe

max burchartz & johannes canis: prospekt
annonce

jan tschichold 1927: plakat kino — filmplakat
affiche

239

stržení — enlèvement — hingerissen
(fotomontáž - photomontage)

moholy-nagy (1927)

panenky - les poupées - puppen

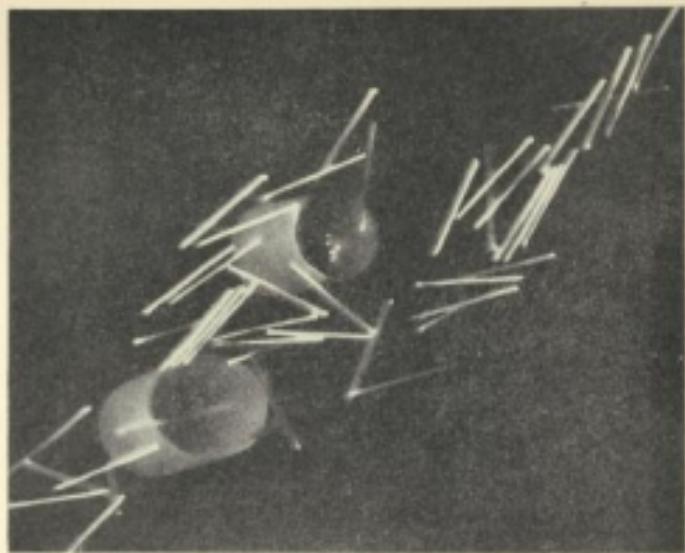
man ray

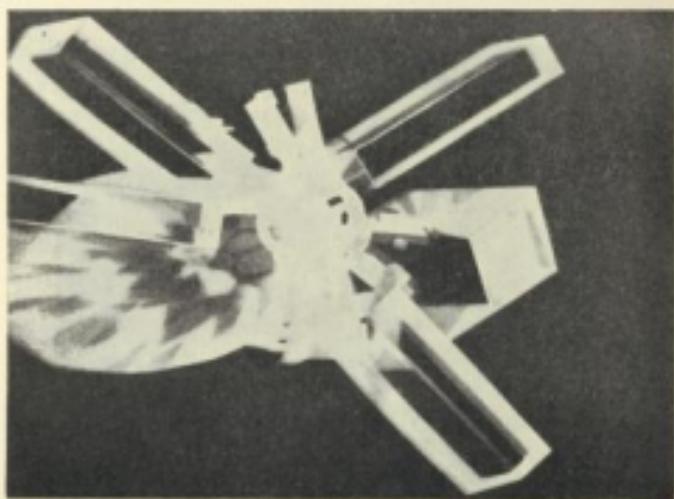
man ray

Erik B. v filmu „Mimka de mer“ podle knihy
Roberta Desnoes

moholy-
nagy

main ray

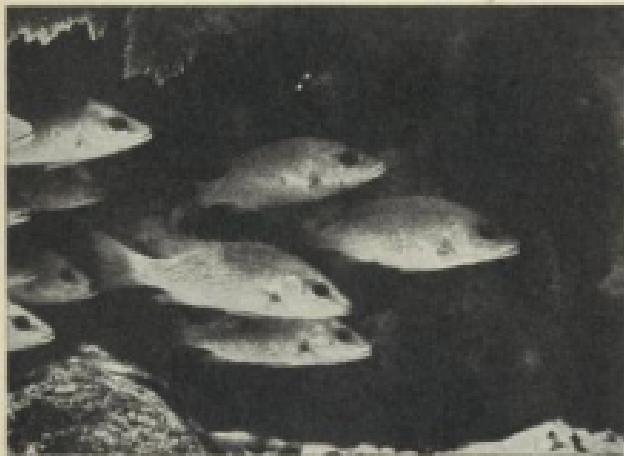
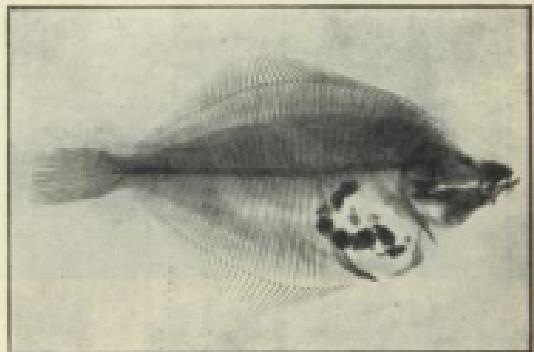
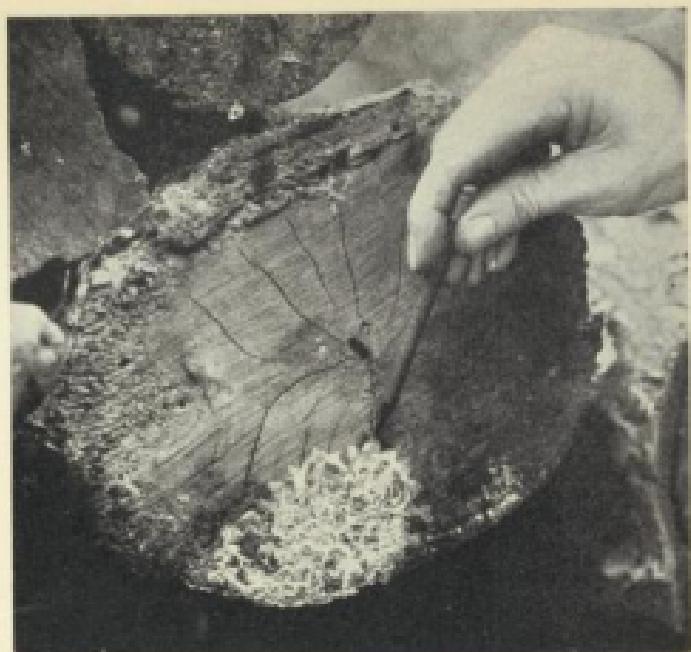
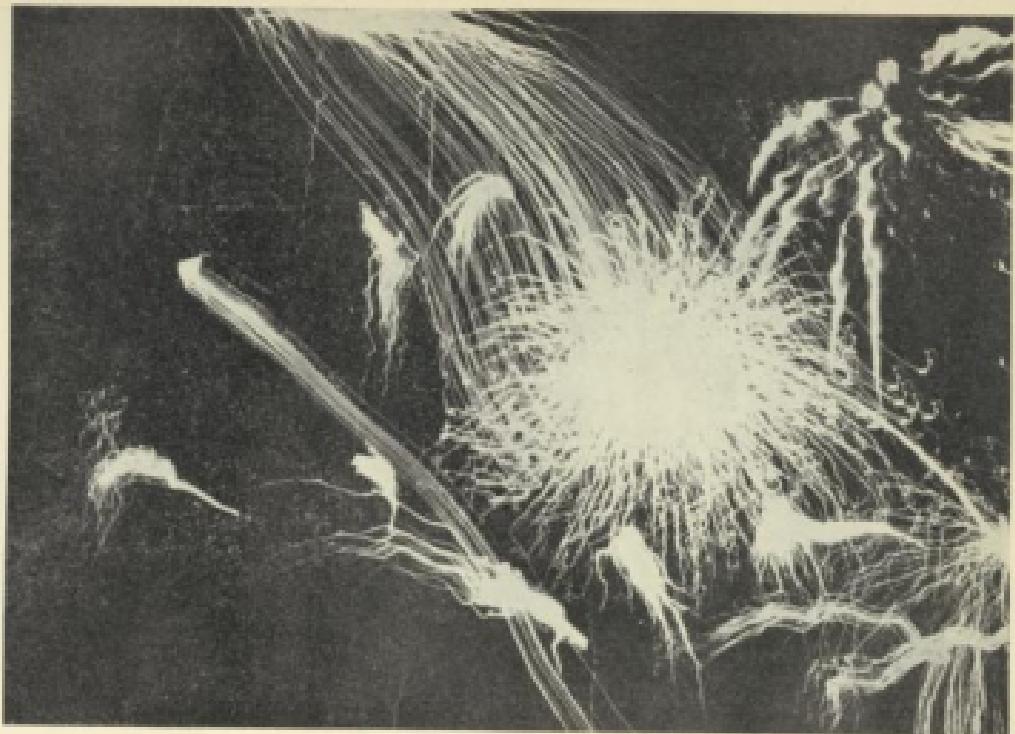

Photo by W. M. Longley in "The National Geographic Magazine".

roentgenogram
röntgenogramm
röntgenaufnahme

244

anne biermann
ohnastroj — feu d'artifice — feuerwerk

(Cliché Das Eventhaus)

boston
u. s. a.

eadweard muybridge (1887)

fotografické studie pohybu e. muybridge z kalifornie jsou prvním krokem k filmu, před vynalezením přijímcího kinoskopu. autor postavil do řady 30—50 fotosparářů, jejichž postupy se

246

Egypt

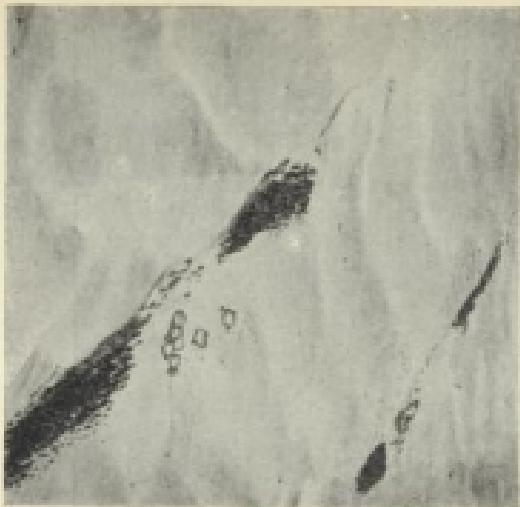
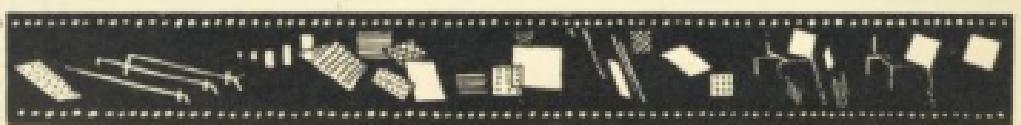

Photo: P. E. C. Green, „The National Geographic Magazine“

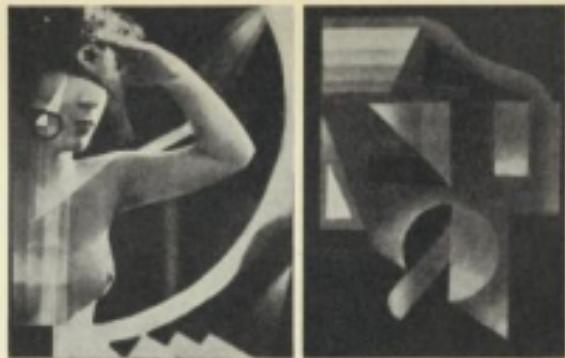
abstraktní film — film abstrait — abstrakter film

— M. SZCZUKA
1925

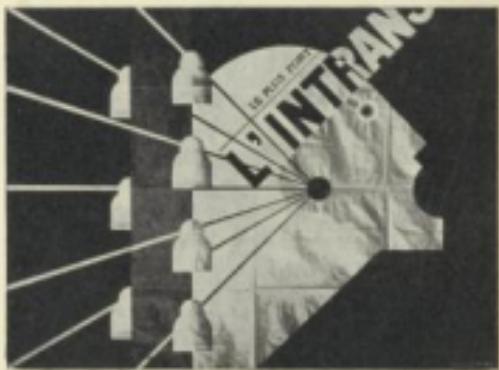

koecur felix

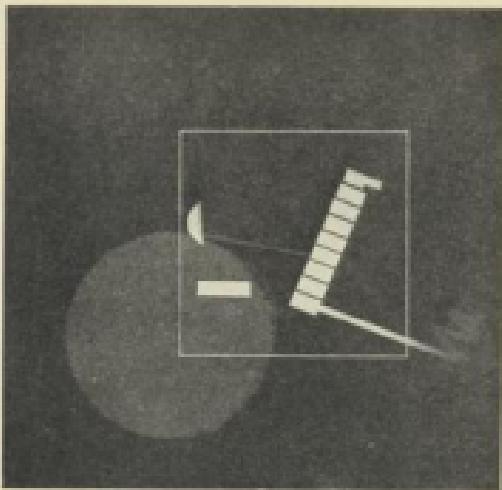
k. tráicky

a. m. cassandre

plakát deníku „l'intransigeant“ - l'affiche pour „l'intransigeant“ — zeitungiplakat

248

JAROSLAV RÖSSLER

EL LISSITZKI

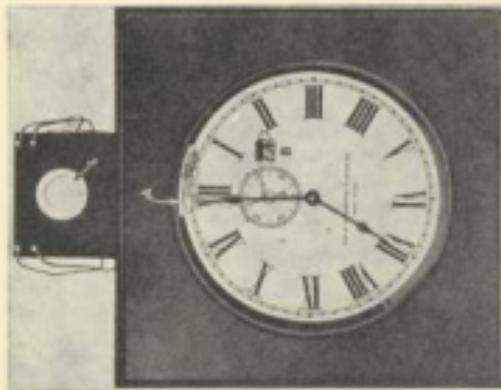
1923

vítězslav nezval & karel teige (1924)
obrazová básni — tableau-poème — bildgedicht

karel teige (1924)
adieu na kybore — l'embarquement pour cybore —
abfahrt nach kybore

chronometr k výstaviště dřevěnici
pendule horářka pro výstavu de l'heure par t. s.
pondrempre

249

Události z historie A. Českého:
L'ART
Na výstavu v Göteborgu za NOGD RE.

250

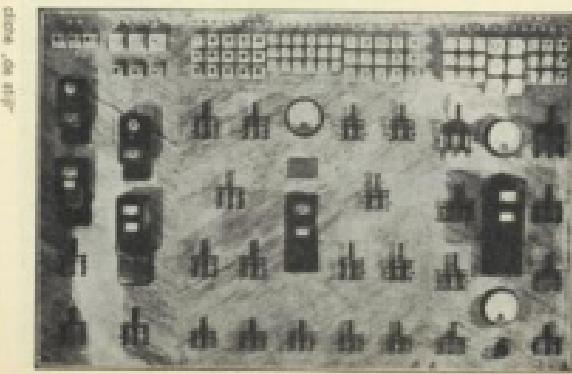
paul outerbridge (1924)

reklamní foto — photo publicitaire — Fotowerbung

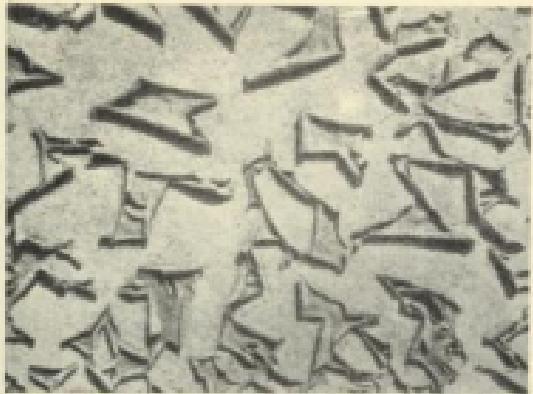

paul outerbridge (1924)

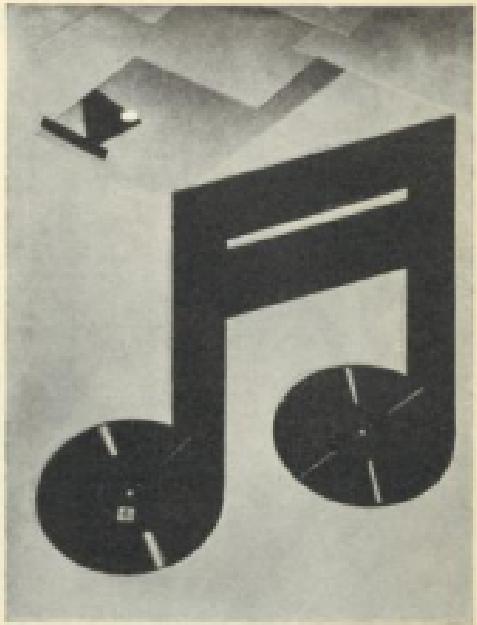
251

1920, s. 11, 117

b. vlastek: malířské hra na plátněm břichu — les zvuku — zvuky am okna

maxmillien vox

reklamní fotomontáž
annonce
werbefotomontage

**gustave
eiffel**

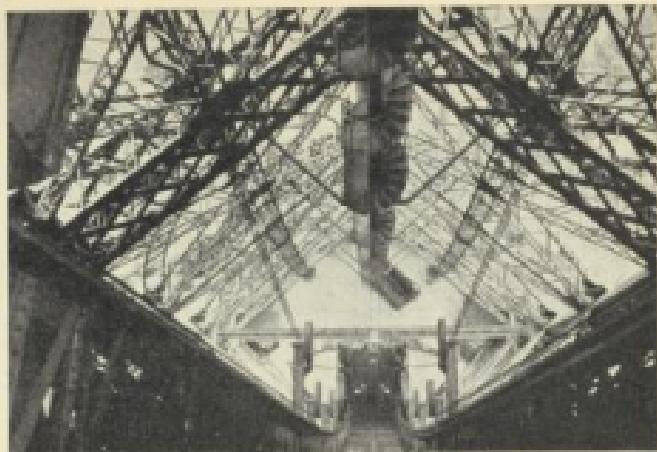
eiffelova věž
v paříži

tour eiffel

eiffelturm

1889

tato god na
vysoká věž byla
zestrojena
před 40 roky

Paříž,

*středisko vědy a umění,
ohniska současné kultury,
kolébku moderní architektury -
pomůžte Vám seznati
nejobsáhlější český průvodce
Paříži*

Štyrský-Tøyen-Nečas: Paříž

*802 strany, 2 mapy, 14 plánů
25 fotografií. Cena 60 Kč*

*Vydalo
nakladatelství ODEON
Jan Fromek,
Praha III, Vítězná 11.*

Smuteční hrana za Otakara Březinu

Vítězslav Nezval

Když ztráci v smrti duch svěj uzamčený kruh
jméno chrání věčný běh svou modrou katedrálou
jde v týpnu zlatých much stín rákve plné stuh
vstříc spánku bez přednach jak svaté lázně Grálu

Kněz klečí v modlitbách a jak by chfesil hráč
při dlouhých nespání za růžencové hrany
ho jímá dlouhý strach a libá zbožně prach —
Král leží na mátrách u dveří do dvorany

Je bez nástupce Král jak by se průvod bral
a beze slova řekl pod těhou kruté tány
měsíc jak svatý Grál se světlem rozehrál
a hrana duní dál na vlechny čtyři strany

Je opuštěný trůn v smutečním smysku stran
králové bez korun se rozpadají v prachu
a světlo sedmí lun jež hledá texty run
se tříští nad portál a uhasná v strachu

Je bez nástupce Král jak by se posel bez
a téžce vrávoral stín koně smrti kluse
v korunovační sál a jak by z hrobu vstal
se vznáší svatý Geál z hvězd bájnákovy duše

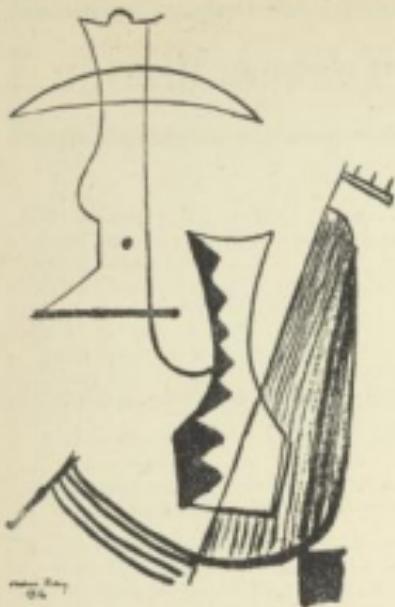
k mluvicimu filmu

L. moholy-nagy

problém mluvicího filmu zsepokojuje již
mnoho měsíců kruhy filmářů, a to jak s ob-
chodního tak i s uměleckého stanoviska.
odborné časopisy a noviny pfináleji po-
plákné správy o rozmanitých systémech a
rozmanitých možnostech použití, co soudí
o realizování projektů mluvicího filmu prů-
mysl, o tom se jenom šeptá v obchodních
rubrikách nejlépe informovaných novin;

PROVOD ZVUKOVÝCH FILMOV NA NĚ-
MECKÉM ÚZEMÍ. Naše jediná repre-
sencká edice fotografická: Meiji Tschinkendoktor
A. G. v Berlíně a Deutsche Lichtbildverleih-
er A. G. v Berlíně, jist je společností s.r.o.
monoskopických projektorů kin, byla, i když se do-
volíme, nejdřív známa, protože všichni
Lichterndoktor pro území německého Pece vý-
hledem nezájemný působili pro svého film
všichni dříve vlastní, následovci Tschinkendok-
tor, jist dozdí, je svateký film,
zvláště když je dosud nejvýznamnějším
zpracováním a důležitěm, všechny
obrazy jist se své výstavy vlastní
velké výstavní projekty všech
velkých městských kin.

(výstřížek z novin)

man ray (1916):
kresba - dessin - zeichnung

bezpochyby příští sezony nadělí nám herkou řádku zložinů, spáchaných obchodními loupežníky, kteří budou vyrábět mluvicí film jako podružnou napadobu divadla, (v různorodém vydání). novota sensace zajistí jim nejprve peněžní úspěch.

z tvůrčího problému bude věc laciné repreduce a dosavadní vymoženosti universální filmové tvorby budou banalizovány.

zůstává ūkolem avantgardy, aby zkoumala alespoň teoreticky možnosti mluvicího filmu.

není to lehká práce, poměrně ostatně dnes ani pro němý film nemáme zákoníku, jež bychom mohli vrátit za východisko (měli jsme již dávno založit internacionální kooperaci avantgard se všech zemí, jenž by vypracoval tak chybějící estetiku filmu).

možnosti pohybu, na příklad, jsou i v nejlepších nám známých filmech, dokonce i sovětských, jen nedoplně vytěženy; otázky světla, prostoru, průsvitnosti hmot, jsou jen do té míry dotčeny, pokud to odpovídalo té či osmé individualistické invenci.

mluvicí film by měl v této chvíli pravděpodobně prodlát řada experimentů toliko z vzhledu, to změnění: nejprve se isovat od optického filmu; prakticky: zvukovou část filmového písma odstřípnout a jednotlivě její části spoju pokusné kombinovat, tudíž, bylo by možno učinit to čisté ūkolem „hudebníka“, avšak je to zároveň ūkolem souborného režiséra, jenž musí hrát i na všech režisérských světových materiálech. je jasno, že tu hudbení tradice a zvyklosti mají právě tak málo místa jako populární žánrové malířství nemáže mít nij společného s optickou stránkou filmu.

primitivnost naší akustické vinností musí být mocně rozšířena a uvolněna, dříve než budeme smíti od mluvicího filmu očekávat opravdové výkony, hudbenici nedospěl dodnes ani k produktivnímu užití gramofonové desky, nemluvě ani o radiu a stereových vlnách. v této oblastech musíme mimofánské mnoho dokázat, návrhu experimentovat toliko se zvukovými pruhy filmu jest rozuměti v tomto smyslu:

1. vytěžení reálních akustických jevů, jak je způsobuje přírodní huk, lidský orgán či určitý nástroj.

2. vytěžení jen opticky znamenaných, avšak od reální existence neodvislých zvukových útvarů, které budou optickou cestou fixovány na zvukovém pruhu filmu, podle předem stanoveného plánu (při triergonsystému na pf. temnosvitovými pruhy).

k tomu se druhý ad 3. směr obou způsobů.

k 1. a): mluvicí film nemusí nutně obsahovat kontinuálně akustický děj; akustické efekty mohou působit s dvojnásobnou intenzitou, ohlášit se nečekaně, rozděleny po kratších či delších přestávkách,

b) jako optický film má možnost fixovat určitý předmět rozmazit, abora, zdola, se strany, zpědu, ze zadu, průčelně či ve zkratce, musí být možno docílit něco podobného se zvukem. Rozmanitá zorná pole a směry musí odpovídат rozmazitým sluchovým polím a směrům.

v mluvicím filmu musí optické simultánosti událostí odpovídat i určitá simultánost akustická; to znamená, jest třeba odvážit se zejména jakýkoliv akustický proud, třeba dokonce obsahově souvislý proud řeči, také jinými zvukovými útvary, nebo jej náhle přerušit a vznout jinou akustickou dimensi a teprve pak pokračovat v původní linii a pod.

(o přenášení zákonů z optické oblasti do akustické nesmí být přirozené řeči, nazváné zákonitosti jedné oblasti musí odpovídat uzavřená zákonitost jiné oblasti.)

k 2. a) praví výkres tvrdí práce dostoupí mluvici film teprve tehdy, až budeme ovládat akustickou abecedu ve formě fotografovaných temnosvitových projekcí.

to znamená, až budeme bez skutečných zvukových dějů zevního světa sázamend-

vat plánovitě na filmový prouzek akustické fenomény.

b) první mluvici film bude vytvořen tim, kdo touto či jinou metodou vytvoří akustické samozákonky včetně událostí a uvede je ve vztahy a v řád.

c) to by nám umožnilo určití akustické obrysy jednotlivých dějů a jednotlivých předmětů, jako — nedostatečné přirovnání — na sfedověkých obrazech kolem tváří vidíme svatosáť, jež zdůrazňuje cosi, co míté jinak zobrazit.

d) na této cestě bylo by mimo jiné možno vytvořit i premiéru plán (grossaufnahme) akustického filmu, totiž zdůraznění, nikoliv detailování.

1928.

(z internationale revue „j. 10“
autoris. překl. j. n.)

nové typografické tendenze

O. Pospíšil

Retrospektiva t. zv. typografických „slohu“ podává zajímavou klíčku postupu myšlení; také konkurenční zápas s litografii v mezičas možnosti speciální techniky, nebo s novodobými sdělovacími prostředky (foto, rádio, film) možno tu pozorovat. Stručně vyjádřena jeví se ona retrospektiva takto:

1. Bohaté rámce sestavované z renesančních ornamentů. (Text řešen na osu podle přesných pravidel a za účelem dosáhnout nestejně délky řádků voleny typy různé šířky i velikosti, čili dojem neartikulované řeči; rámce: boj s litografii.)
2. a) „Volný styl“. (Původem v Anglii, asymetrie v rozvržení textových skupin a smělé fantazie ve výzdobě, ohýbané linky, spirály, ornamenty jemných kreseb, vlnatky a pod. jako prostředek k vyplnění tekutem neobsazených ploch.)
b) Poslední období tohoto stylu u nás s dvoubarevným (kontura, plocha) národním ornamentem (prof. A. Kouly).
c) „Jugend“ (vliv v malířství hlásaného návratu k přírodě, stylisovaná květiny, hlavně leknín, a celým vodním přírodněstvím) a z toho se vyuvinutí:
d) Období podpisu jemných barev. (Sazeb kresli a ryje v Mässerových desekách nebo v hláze lepence své odroby, takže tu není odkazán na písmolijnu.)

3. a) Krátký vliv secese. (V typografii znamenala sjednocení orámových prostředků, přinesla však zmařené typy.)
b) Způsob blokový, vlivem písce a písma W. Morrisa. (Dobrá vlastnost: konkrétní forma, špatná vlastnost: veliké a kompaktní plochy textu nečitelné, protože sázány versálkami.)

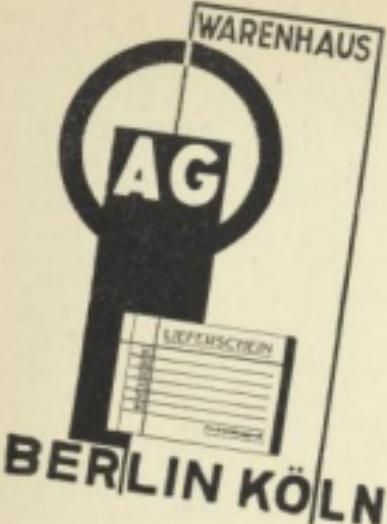
c) Dekorativní způsob blokový. (Pracovní postup: daná základní plocha, parcelovaná linkami ev. ornamenty a do povrstvených plošek vzařován text, podeřízený tedy dekoraci; také podklisky vytýkých barev byly používány.)

4. Rádkování na osu. (S počátku jednoduché, později složitější orámování. Příčné rádkování: písma Tiemannovo, Ehmského a Bernhardovo vyžadovalo větší volnosti.)

5. Vliv kubismu bezprostředně před válkou. (Nedokončeno, lomená linie jako nedostatečný prostředek k vytvoření prostoru.)

6. Poválečný chaos, volání po „avéraxu“ a práce nevyvěrající z povahy typografického materiálu.

7. Navázání na t. zv. klasickou typografii, t. j. konec 16. až počátek 18. století.

jos kasasák (1926)

prospekt - annonce - warenprospekt

8. KONSTRUKTIVNÍ TYPOGRAFIE.

Tyto zámeny nebyly vždy přijímány hladce a také konseruktivní typografie neoběhla se bez odporu takřka všeobecného, avšak mimo všechno. V odborných kruzech činila se přirovnání k různy přitázení a pomáhalo se jim nevtipnými vtipy. Argumentace spočívala v obligaci „dobré tradici“, (kterou si vyhádili vždy epigoni), „uželi se od zedníků“ a pro naše poměry přímařným „Je to není české“. Mezinárodní charakter knihtisku však nemá hranic a typografiové jedné země přejímají myšlenky svých kolegů z ostatních států. Příčiny, proč čeští typografové dříve nebyli ukazateli nových cest, možno hledati v nedostatku nadí pismolijecke produkce. Nutno však komstatovat, že jejich přínos tomu kterému údobi měl vždy dobrou hodnotu. Osoo této bojů je spolek Typografia v Praze se svým listem téhož jména (již 36 ročníků!).

Ideový rozpor posledních dvou etap je rozporom dvou myšlenkových způsobů, jaký jest ostatně patrný i v jiných oborech. Okupované metody staré typografie hoví dekorativním zálibám uměleckého prizmy a běž po dobre vyjetých kolejích. Porovnáme-li tyto práce s tisky impresorů předešlých století, neujde nám – nehledě k nevhodnosti pro dnešek – jich myšlenková nezáslužnost. Rovněž tak „dnešní“ typografický ornament a jeho upotřebení je najimavým pošením o tvorivé schopnosti starých impresorů a jich pochopení tehdejšího (pro ně současněho) slohu života. To by mělo být dnešním typografum příkladem k nalezení raison d'être své práce.

Od svého počátku je určován knihtisk dvěma zásadními momenty:

1. Sdělovací prostředek.
2. Optický účinek. To jsou opravdu „tradiční“ vlastnosti knihtisku, které však každá doba naplňuje svým způsobem pod vlivem nových a nových poznatků lidského myšlení a formy života. Odpárci modernity toho ve svém „tradičním“ zanícení nechápon a proto namítají, že se konstruktivní typografie opírá o stará hesla.

Práce typografova spočívá ve vytvoření harmonie mezi oběma vlastnostmi tiskopisu (obsah a stylová forma textu není ovšem jeho věcí). Optický rozvrh je podminěn mnohdy přání zákazníka a také zařízení tiskárny, koupené na podkladu individuální vlastnosti a peněžních možností majitele, známené často omezení možnosti. K tomu si přimysleme nepoddajnost typografického materiálu a vědomíme si, jak pracovní možnost typografova je omezena.

Nové typografické tendence předpokládají alespoň nejprimitivnější, ale rozumně zařízení sazárny: (písma dobrých řezů a materiál elementárních forem.) Stará typografie vyhlaďuje několik druhů dekorativních písem, nedostatečně využitých, a množství ornamentů. (Na příklad ornament potřebný na orámování 4 kvartových stran není nikak lacinou věci a při tom není možno použít ho v každém případě.) Proto také typografický vývoj posledních let zatačil do pozadí celou radu závodů, neboť konečný výsledek nespočíval v diktatu, ale v použití dekorativním písma a ozdobném materiálu při předpokladu dokonalého technického provedení.

Technický rozdíl mezi dosavadním a novým způsobem jeví se u prvého v symetric-

kém, u druhého, moderního, asymetrickém řešení textu. Při symetrickém řešení (na osu) podléhá text formě. Nová typografie využívá formu z textu a přenáší logický postup čtení od pravé k levé na systém stejných zarážek. Tím také dociluje se větší upotřebitelnost sázečího stroje, neboť vypínání fádků na osu znehodnocuje jeho výkon.

Ukolem typografie je zprostředkovat způsobem nejjasnějším, nejjednodušším, nejdůraznějším a nejsrozumitelnějším text tiskopisu, který jako daný podklad typografovy práce vyžaduje promyšlení a odstupňování v hlavní i podřízené skupiny, ujasnění si funkce a disciplíny fádků, čímž se automaticky vytvoří vzájemný vztah jednotlivých partií. Tímto naprostě logickým, věcným a samozrejmým postupem dociluje se dělení základní plochy v členitou optickou osnovu. Tak povídají protiklady ploch velkých a malých, světlých a tmavých, které, vědomě organizačně, stupňují barvitý výraz a způsobují využití form rozličné hodnoty.

Podalanev a artikulevané řešení přenáší řeme na formu pisma budovanou na základních tvarech. Dosud se pracuje s písmy individuálního výrazu, jako dosledku prací techniky, které svou dekorativní formou odvádějí pozornost od obsahu. Proto je třeba dát přednost písma výrazným (grotesky), která však, jsou-li použita ve velkých plochách s dlouhým textem, tedy jako dílové pismo, způsobují nesnadnou

orientaci a unavují zrak (knihu J. Tschicholda: Die neue Typographie byla celá vysázena ve slabém grotesku). Námitsky proti vytvoření nového písma, které by odpovídalo vědeckým, ionetickým a zákonovým požadavkům, nemohlo respektovat, nehledě k tomu, že se veselé „tvoří“ písma dekorativní a prodívají konglomeráty písem dob minulých, aniž by se finanční stránka věci brala v úvahu.

Nová typografie nepoužívá ornamentu. Základní tvary (linka, čtverec, kruh atd.) v kontuse (či ploše) třídí a zdůrazňují se jednotlivé partie textu. Využití fotografie jako věcného prostředku znásobuje sdělovací funkci tiskopisu.

Jako rozvržení textu a použití písma, využívají i barevné kontrasty účelného uspořádání. Při pracích jednobarevných využívají se výrazové schopnosti písma, při pracích vícebarevných jeví se nejkontrastnější černá a červená. (Tím není řešeno, že by ostatní barvy neměly být ružitkovány.)

Papír, jeho struktura i barva, mají být uplatnitelné. Strojová výroba dodívá dnešní době množství kvalitních papírů a chemický průmysl zasáhl velice účinně v jeho zábarvení. Stará typografie nevyužívá funkce papíru (příloha v fádkování na osu) jako důležité součásti tiskopisu. Nová typografie svým asymetrickým systémem uplatňuje papír jako optický prostředek. Nejednotnosť základních formátů papíru, svízelna a nehmopodárná, je jeho nepraktickou vlastností. Všeobecné užívání normalisovaných formátů vyládá si asi ještě dlouhé doby.

abcdefghi
jklmnopqr
STUVWXYZ

herbert bayen: návrh jednotného písma

písmo bez rozdílu mezi velkou a malou abecedou. Písmena g a k počítají bayen za neexistentní, telige navrhují reformu písmen a, g, k, z.

abcdefghijkl
jklmnopqr
STUVWXYZ

k. telige: návrh reformy bayerova písma

Nynější překážky nemohou zahrnovat normalizační úsilí, jehož ekonomický a praktický význam je nepopratelný a prostě vymíká se diskusi.

Změny typografických úprav obohrály se v této v t. av. akcidenční soubě, t. j. u tiskopisů příležitostných, obchodních a reklamních, které svým posláním jsou v čistější souvislosti se současným životem. Konservativnější charakter knihy nebyl jimi většinou ve své podstatě dotčen. Většina literatury svým obsahem i stylickou formou není podnětem k novému vytváření.

Vedle ideových snubnic má profadec důležitost prováděcí technika. Tiskopis projde rukama tří pracovníků: saxeče, tiskáře a kniháře. Každý z těchto děl je podmíněn řadou technických okolností, které nutno respektovat, neboť zde se nejdříve o konečný výsledek, ale i zjednodušení výrobního procesu.

Konstruktivní typografie nejdříve vzbudila výzvy technické a zjednodušení specifického praxe. Pro ekonomizaci a racionalizaci práce byl by důležitý ústří kontakt mezi projektantem a prováděcím praktikem.

Prozatím nové typografické tendenze, vodorovné nepravidelnosti v některých vnitřních příslušném (nedostatky písma a pod.) přinesly již u nás mnoho významných konstrukčních realizací. Nemí možno přeskočit i časté nedostatky (jako násilné prostrkávání liter na účelu docílení bloku, nadměrné používání vernálek [tří chyb] t. av. blokového systému, jimiž konstruktivní typografie není) a častéjší používání kotoučů, liniek a pod. než toho třeba, tedy pak ke škodě výrobce. Příkladem těchto a podobných chyb proti logice konstruktivní typografie bývá větší zdůrazňování optické elektivnosti na úkor funkce oddělení při určitých tiskopisech.

LE HASARD

stephane mallarmé un coup de dés jamais n'aura la chance
peut perdre opacité érotique blanc, refaire l'italie typographie

neue typographie

1. *wig* Neue funktionelle und konstruktivistische Typographie bedient und setzt vorne:
 1. *Befreiung von Traditionen und Vorurteilen: Überwindung des Archaismus und Akademismus, und Ausschaltung jedes Dekorativismus.* — Nichtrespektieren d.

akademischen und traditionellen Regeln, die sich nicht auf optische Gründe stützen, sondern bloße starre Formeln sind (goldener Schnitt, Einheit der Schrift).

2. *Auswahl von Typen vollkommen klarlesbarer u. geometrisch einfacher Zeichnung, Verständnis für den Geist der betreffenden Typen, deren Verwendung*

- nach dem Charakter des Textes, Kontrastierung des typographischen Materials zwecks stärkerer Betonung des Inhaltes.
3. Restlose Erfassung des Zweckes und Erfüllung der Aufgabe. Unterscheidung der Spezialzwecke. Die Reklame, die auf Entfernung sichtbar sein soll, stellt andere Forderungen als ein wissenschaftliches Buch und andere als die Poesie.
 4. Harmonische Ausgewogenheit der Fläche und der Satzanordnung nach objektiven optischen Gesetzen; übersichtliche Struktur und geometrische Organisation.
5. Ausnützung aller Möglichkeiten, welche von den bisherigen und künftigen technischen Entdeckungen geboten werden, Verbindung von Bild und Satz durch Typophoto.
6. Zu wünschen ist engste Zusammenarbeit des entwerfenden Graphikers mit Fachmännern in der Setzerei, ebenso wie die Zusammenarbeit des entwerfenden Architekten mit dem Bauingenieur, des Projektanten mit dem Ausführenden notwendig ist; es bedarf sowohl der Spezialisierung als Arbeitsteilung als der innigsten Kontaktes.

Deštivé obrazy

Vítězslav Nezval

1

Pošel rozházená do poledne
v kamenné skuti vichřice
Dům bez lidí
Den se kráti
Kdo zamete a nájdí
něj se svatebně vrátí
Pod oknem chodi černý pták
Na stole cylindr a frak
Uschlí kytička a paví péra

Pošel rozházená do večera

2

Ráno s lucerníkou u dveří
V zrcadle podílí smí
Štuká vstala Den se dívají

Edo miluje stále touží

3

Celý den
kouří se z komina podél střech
Drátemák přišel k nám na nocleh
V rukví leží mrtvá paní
kočka se dívá na ni
a všechny pláčí

Po celý den se meší

4

Ráno u holíče
stříhá se zedník v kolíku
Práv příl potichu
Láhev se rozhlíží na sto střepů
Pojďme se ohlédnout do výšky

5

Zámecký dvůr
otolitě zimomřívých ptáků
Saty à la Pompadour
visí na věžáku
se stuhou na pohřební věnce
V komíně naší oběšence

6

Mlyn klepe
ve vánici
Nad splavem hrani na barfu
Tři slepi hudebnici
Tři slepi zaměny v kachyni
zahily sokyni
Mlyn klepe

Ráno ve zpovědnici
pan děkan v talířu
zpovídá krásnou mlýnskou
Je hůly den
je ráno v talířu

Slník padá v jasnéch vlečkách na laru

Při průjí
na okenní plech
Je ráno
v horu písně blech
V domě zvedají se
lenské závozy

Při průjí na zvony

Kos sedí v budce na hroblích
uprostřed staré klenovnice
Je svrchavý den
je vánice
Na stole za knesky bytče a kníku
svitík se ve starém kalendáři mihá
a lampy vyskakují do oken
Je zámařejší den
je tmavá noční hodina

Kosati se kosati z komínka

imaginace a snění

Vítězslav Nezval

Když se imaginativní povzbouzí o neobvyklých hodinách nebo na neznámých místech, kterýkoli kus rádkyku se stává prozímný bionickým obrazem, náklubovacím vajíčko nákráškou, do té doby neuvědomělého komplexu a jako hudební motiv bloudí v něm své obrysy. Tato jistotivě činnost od předmětu k obrazu, od obrazu do elektrického, metaforického mrázna a odstud buď k náhlému zubíkání nebo zahřívání (k vlastní metafóze), nebo zpět k jinému předmětu jako intervalu (k sněním thematické) je charakteristickou dráhou nositeli silného podvědomí, jimiž seni řebsa cíh, dýb a plenistrovské k na-vození onoho stíle trvajícího proudu imaginace,

jenž slouží za hradidlo nejdřívšího předmětu a jimiž je celé příznivé počátku organismu, i když v tomto případě nevýplývající probuzení, jehož náležitý nahrazeno činností.

Opatřit typu imaginativní jsou snílkovi. Tím, že u nich intencie nepostupuje tak rychle od předmětu k předmětu (předmětový kontrapunkt), nebo od předmětu k jeho metaforickým činninám (předmětová harmonie), nastává u nich vlivem latentního dráždění podvědomí stav debových melancholií, jichž týpají po slovech jako uzáťedlní komponista, jenž vypracoval na klavíru tak drahou, až ho klesají intervalové nábo akordový spek náležitě celistvý, zatahav syntaticky na nezářidelný kompleks.

Toto vypracování je kleštován až druh, jejichž závory jsou u výložených imaginativních sňmů a soubě organicky uspořádány.

Nikdy plodidelní snílkovský stadium studiu imaginativnímu. Jsou to předpabertilní klasické snílky, a niché se dostavují, vedeni svými Misanmi: osamí, tekouc, energetickou krouhou nebo revoltem — k poset. Zatím co se zengimilníjší a nich odvražují své Misky, méně nadaní jsou odváděti po svéj lílest od jejich dobrovolní.

Konečně, zbyvajíci nělastavní a smutní sňdo věčných snílků, u které lidík z Mls nepreruší do země na velkých pérkách, do imagizace, závazí se náklukami, na které hráje okolojdoucí poesie, souběžně s nimi pro okamžité úlevy.

Zatím co závrať intencie sňmkých imaginativních chodi s provoznáčkovem jistou po nejkorolenějších intervalech, takže výsledkem je sugestivní prostota, zatím co s dokonalostí rádové vlny spojuje nejzvláštnější, přibloudí ladění stánku v metaforické fontáně, zatím co libatci se zpěváky-rytmu, letmo, avšak než se dorozumí, rohledy-samonose, harmonicky se propojícičí vlny-rytmu, nádherně ozářené slouje klamných údovřivostí, rybile a slavobíl se přetohoví klubko-plach, proklívají vlny umělý, organický život, a prodrajících se snílků jaro prolinavy tyto čisté a jasné kroky s latolajnými úbohy jak u záložnických hráčů pián.

●

Mám před očima blesnický debar (Zdeněk Vavřík: Elegie, básně — Čin, Praha 1929), v němž blesk je pavoučka melancholie a snění provinca na několika místech souhledímej intervalových obrazů. Zprvu bleskoucí lisí, bledí ruce, nervoví prsty, literová korunka, dřevě plátek, klobouk vody, luna, loučka, cyprše, Mimí, balonky, dekák (slovanské romantičismu) poslání „Jaro slavnosti se žlutými lampiony“, zrcadla, moderní trubaduři, alkoveny, jed, mokřad, sítiny, viola, harfa, van mori, floty portréty,

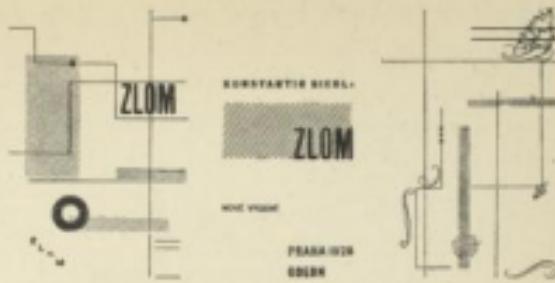
k. teige (1928)

typomontážní kompozice

typomontage

typomontages

z knihy knih
Konstantina Biebla
ZLOM

lunatické divky, Židovka Salome, Baudelaire, parnichidy, kurzajky, alabastrové věže, (skorink nedívce travestovaného romantismu), nakonec několik intenzivních metafor: „hvězdy, neleple karavan avonu“, „palmy, hrdly poostí“, Evropa, která „usudila silice prostřed vonné louky, na níž se pase býk“, „ruhy v Sixtine“, nehty, stříbrné zvonici, „gong temna“, jde svědč o tom, že je básník na nejlepší cestě k imaginaci. Okrem, iž se, že vyčerpal svůj dozí monotoni, melancholický slovník němota několika krásných metaforických jiskar, a le nejdutane například jeho věnování. Svědčí pro povahu, hladající si umělých rájů, a pokud lze soudit z nejlepších jeho

metafor, jene si jistí, že mu je imaginace objeví i mimo oblast slováku, jehož proutání odvádí. Po skonci rytmu a zvukohry jeou jeho básně pod zdrojem a neurčitou segesí tohoto jeho prozatímného slovníku a milokdy v nich najdeme rýmy nebo asonance tak intenzivní jako neleple jeho metafore. Jeho asonance tepí stejnou chybou, na jakém jaen, před pláduhým rokem, upozornil v tento žaspije s přiležitostí Halasovy „Sepie“. Lze říci, že básník vytvořil své dozavádě nejkřikanžejší blázně ve spásku. Ve třetí na z nich zůstalo jen echo jejich krázy. Bude třeba, aby se k nim dobral co největší koncentraci.

podzim na jaře

frantilek halas

Dým jára dusí šíleného ptáka
poslední dětství v lese kde se hraje
zabijím stin který kráčí

V houštínách bronz slepýb se tavi
modré srážky jiskry pomněnek
v nich ohni ledňáček si hraziade staví

Malá souhvězdí v travách blýskotají
oblohu si skřívan zmelodisoval
hadí jak hlišení v modlitbách svou kádi vysvlékají

Snad zkamarádím se dnes znova s anděli
snad zabrajeme si a snad si vzpomenou
vídýt Františku mně kdysi fikali

V koutku paměti se choulí zbytek ráje
anděl nepříletě anděl se nehlásí
poslední dětstvím bloudím v lese který hraje

Tak zkraden bez slzi jen blule štkám
jak strom v podzimu své listi
těle slova setřásam

Moderní architektura a sovětské filmy S. M. Eisensteina

Le Corbusier

KINO A ARCHITEKTURA JSOU JEDINÁ UMĚNÍ PRITOMNOSTI. Myslím ve své rozebě tak, jako Eisenstein, když tvoril svůj styl kinematografie. Jeho díla jsou poznáma citem a smyslem pro pravdu. Současné výhradně k přítomnosti, jsou blízka myšlenkové teměř, což ještě výjimečně ve svých prácích.

Povídám především zminit se o svém nadolení nad jeho způsoby využívání jevu a události ve filmu od všechno necharakteristického a bezvýznamného. Hledáko na skutečnost sezen ke povídání jeho dílo nad dokumentární film, ale povídajíc ve filmu libovolně, vlečkou a obyčejnou jevy, jdoucí na povrchu náležného významu, na stupni monumentálních obrazů.

Na příklad procesu v Eisensteinově filmu „Generální linie“ i jeho „dynamickém stupňovinu“ říkám na žertich a se zachezemem filmu.

že možu srovnat jediná s vtipností a charakterem figur Donatellových. Podobná jasnost a dokonalá obraznost prozívají i architektonickou konceptu vyprávění „Přátelství a mrač“. Vlajky výtvarných metod přímo s typizem, nikoliv s herci. Typy tvorí své obrazy 40, 50, 60 let, celý život — a v něm čidí konkrétnou herci, respektive své obrazy ve 2, 3 zkouškách!

Budovu, jehož jsou si přivykli na zpádě nazývat jako „vily“ a rodinné domy, jsou v celém hospodářství SSSR, stavby pro lidové sdružení hospodářství. A možou být nazvány architekturami akutelně vzniknými.

Jsem přesvědčen, že tato budova nového umění je moderního architekta a moderní architektury v úborec.

(„Tvorba“, r. IV., č. 14.)

MALDOROR

Vítězslav Nezval

Básek „Maldoror“ se jeví jako apokalyptický a jesujský misijník, jenž obrazem duchem k fádu, sugeruje všecky hrázy pekla. Peklo nelze v lidském světě, hráznutém slunce, na jehož rozum nadal vší krutostí některé kresy světla, v světlo, do kterého unikávali lativí sentimentalismu debetou a součit, v světlo, sféra ležejí a lativější nelze srdce pál, rupach a vili.

Není náhoda, že spoluhrdiny Maldororových jasocvádových zpěvů jsou nejdopornější zvěřata. Banskí, ten před lidovou obdobou pojatí nezávratí očí, pozadí ve vlastním srdci a ve vlastním prahu dědičnou vzdálost s rodem byl a ploditelský světla. Ve věkách i v láze, v celém životě se objevuje „dobrý člověk“ sentimentalista jako nejnárodnější a nejdvojitější potonk světla a je jím i tchdy, když se zde nejneživitěji.

Banskí, jenom se chouval romantická pěvčitvář o člověku romantickém, odkryvá podstatu lidskosti, klásnické souhru gemitiv, skorobohu a shrnujícího uměleckého rozumu, a když proti němu jako ideál matematiku, odčítavost, odhadovat výkony současného rozumu. V intelektu, odpočátkem od lidskosti, v harmonickém počtu a čidle nachází obecnou k věčnosti a bohu, po nichž prahne. Avšak, aby nastolil boha — Boha — Boh, musí svrhnuti lidského boha, mužem svíbezvěr-lidskosti, boha, kterého stvořil

lidské krevnímu obrazu. Dříha, jednala v Lautréamontu ponovením se do obdobujících, lidsko-zvěřích stavů, je dříha a pekla k dochování abstraktního Boha a měla poskarovat v jeho Poemách. Toto dílo, ze kterého se zachovala totikdo předloha, je všeobecně pojednáno za paradox, vzhledem k Maldororovi. Zde se mi, le je výchozidiskem k Maldororu. Ta rysová lidského ducha, který vzdala matematiku, je jeho záchrana a zárokem pro zpívny naděje, které chyběly všechni básníci v Poemě. Pohrdali romantičtí optimisty, citeli dobrého lidského srdeč, pojednali zorném ohledu mezi vysoké naděje i pessimisty-romantiky, nechte ani Baudelairea, protokle nechal aby fascinovaný hleděl zde, k vysokým vlastem spirituálním.

Maldoror, genialní básník (k jejichmu podroběnemu zpěvu se ještě vrátíme) vylíhal v nádherné tigravě i obrazu Styrského, jeho vystříhaní i jedinečnou originalitu jeho hřebenou křivou, a s dobrotem Karla Teigela, který na 30 stránek rada organizuje s dobovou švagrem a soudu banskou tak přesně a blokace, jak by to nedovedla možná oblibená monografe. Překlad Teigela i Hoffmanna se říká jako přivedl dílo.

Lautréamont: MALDOROR

překl. J. Horáčkova a K. Teigela. Illustrace Jindřicha Styrského.

Biblioteka.

První vydání. Kč 80,—, na holandské Kč 120,—.

WÜRFELSPIEL (Hra v kostky)

In bunten Schauern
am Spieltisch unser Schicksal rauscht
so wie's das Untier will das lauscht
und dessen Masken tückisch lauern

Wird deine Liebe dauern
selbst wenn mich Hassisch wiederum berauscht?
Den Browning hab ich für die Flöte umgetauscht
und spiel' den Eulen die auf der Laterne kauern

Im Coulair zwei Schüsse fallen
Vom Glockenturm zwölf dumpfe Schläge fallen
Von der Marionette fällt das Kleid

Zwei Hände überrascht von einer dritten
Ein Siegel bricht Ein Brief wird aufgeschnitten
Das Ungeheuer wartet — es hat Zeit.

RAST (Odpočinutí)

Einmal erwachte ich in tiefer, klarer Nacht
auf dem Gebirg, weit von den Sternen und den Quellen
und glücklich war ich wie der Wanderer, der lacht
und singt, wenn hinter ihm der Städte Glocken gellen.

Andächtig schritt ich durch des Flieders Pracht
und liess die Zweige mit ins Antlitz schnellen
und wie geführt von einer süßen Macht
schwamm ich tief atmend in des Mondlichts Wellen.

Die Strahlen trank ich, so wie Diamanten bebten sie ein wenig
an denen Duft und Mondenschein in Tropfen hängen,
so wie beim Frost die Sterne klärte sich mein Herz und brannte

Und glücklicher war ich als der gestürzte König,
der zwischen Hirtenkaben bei des Pastorales Klängen
die Schäferin erkennet, die er nur von Bildern kannte.

Gedichte

Vítězslav Nezval

Deutsch vom Ferdinand Bartik

NEJEN KDO NEUMÍ PSÁT, ALE I TEN,
KDO NEDOVĚDE FOTOGRAFOVAT, BUDE
PLATIT V BUDOUČNOSTI ZA ANALFA-
BETA.

(Z internationale revue „E 10“, č. 6.)
Vyučování fotografování na ber-
línských školách. Pruské ministerstvo vy-
učování vyzvalo říšské školy, aby uvedly vy-
učování fotografování na říšských. Pro všechny
přednáší vědci jen pořádají fotografické kurzy.
Zatím můžete na říšských seznámeno nejen
s jednoduchou monoskopní fotografií, nýbrž i s port-
réty, s mikrofotografií, roentgenofotografií a
barevnou fotografií. Fotografování můžete při-
slušenstvo k přírodních odborům.

„Berliner Zeitung am Mittag“, 20. 7. 1928.

Dopisnice
Page de tirre

OLOMARSKA PRODUKTA
HLEDÁM
ZTRACENÉHO ČASU
MATEŘSKÝ PRAVÍC

U SWANA
SOMMERLAD

U. 2 0 6 5 8
SOMMERLAD

Olomouc
PRAGA
1 9 2 7

K. Teige:
typografická sprava dvacátka

LITERÁRNÍ NOVINKY:

KE KRIZI KOMUNISTICKÉ STRANY ČESKOSLOVAKSKÉ. Silná kritika, která v tomto období vznikla v rámci komunistické strany, vysvětla jde především na vliv politických důvodů. Sedm komunistických poslanců — Mihályová, Olbricht, Hora, Neumann, Seifert, Vondráček — vydali pravou proti dosavadní ledu a upozvali bulharský komunistický partyzánský útok proti sovětském vojsku na platformě parlamentu. Po tomto pravou se vydaly jednotky komunistických milicničtíků proti sovětským

Ak si svých kroků vydávali sebe když, ak klečely kůžemi obrovův září slunce, naslouchaly jejich průjezdu vzdáleným městům, když byly, jako nepohodopojené významové revoluční hnutí, jako naprosto neplaceného osudného silným duchem a čím jeho neschopnosti pro svou domu hrozily.

Sobě společně vydávali svých literárních jmen k politickému dobu, proto stranu, kterou pro ně posunul František a kterou se odvádělo všechno i po něm. Nově vydávali své pojmenování v rodinu komponistiky, vydávali s Janem, po němž mnohem všechnu jinou, nemilosrdně se upomínalší svého ducha, a proto vystupovali — ne všechny korigovali jiných žertů — až všechny zdůraznili, že je se svou cestou rozhodli.

Tento první podpisovali: Konstantin Sedl — Vl. Černý — Julius Fučík — František Habs — Karel Kostelář — Vojtěch Nejedlý — Ladislav Novotný — Karel Teige — Vojtěch Tondl — Bedřich Václavský — MUDr. Wenzl.

Bedřich Piskač

* 8. V. 1898 — † 6. III. 1929.

Mladý, jedenaftacetiletý malíř byl snad již vyučen svému ředitelkovi dílu. Zaraďme, významného kamaráda, pochovaného v činži. Vzpomínáme na malíře, jehož díla jsme poprvé viděli na výstavě postučeské Akademie umění: na této výstavě, v Topičově salóně, tuším roku 1920 č. 21, byl to jen Piskač a Muzika, kdož upozornil naši pozornost na sympatie: jednotlivých obrazů zdály se něco slibovat. Jednotlivé jejich obrazy jsou mohly upozorňovat. Na této výstavě byl Piskač „objeven“: od té doby stává se členem někdejší „Nové skupiny“, která byla tehdy jakousi malířskou sekcí Devětsíle: a toto „Novou skupinu“ vystavuje na dvou podzimních výstavách r. 1923 a 1925 a přechází pak s následným jejím členy do „Manesu“. V době, kdy byl Piskač členem „Nové skupiny“ a v blízkosti „Devětsílu“, usiloval o čistou malbu, o jakouž abstraktní, spirituální realismus. Užil se u moderního Francouza jako všechni jeho druzí. Podzimní, na výstavách Minera, r. 1927 a 1928, viděli jmena, že se oddělil od moderních konceptů, ustoupil k naturalismu, podlehl časovnímu vlivu Šálekova. Z jeho obrazů mluvila smutná bezradnost umělců, který není prospěšný s to zařízení svou cestu. Z nejnovějšího mu doplňano se dopracovat k jasnému tvaru: uprostřed nedostatečných okolů, rozpracovaných pokosů, při návratu ze studijní cesty na Korsiku onemocněl blízce v tylem a zemřel náhle v Lyoně, na zpáteční cestě domů. Předčasná smrt, která vyrvala mladému českému malířství našeho kamaráda dříve, než mu bylo doplněno načítati sebe, svou jistotu a svou uměleckou pravdu, nemilosrdně zahrádila z historie mladé umělecké gene-

race místo, které tu měly raňáč Piskačovy obrazy. Ve vzpomíncích na časné období dnešní generace vidi uvidíme toho veselého, sympathetického, trochu světlíčkého, a přece pochybovačného, sebeu samým a svou praci nejistého hočka, jakého jsme použali v Bedřichu Piskačovi.

Tze.

VÝSTAVA MEZINÁRODNÍCH KNIH A ČASOPISŮ byla uspořádána před nedlouhlem v Düsseldorfu. Na této výstavě bylo Československo zastoupeno Baeblrovými knihami: „8 lodí, jed. do výk. čaj a kávu“ a „Zlato“ (2. vyd.) a časopisy „Red“, „Stavba“, „Piano“. —ha.

VELKÁ MEZINÁRODNÍ VÝSTAVA NOVÉ TYPOGRAFIE je uspořádána letošního jara v Berlíně v silech Staatliche Kunstsammlungen vystavuje počátky „Ring neuer Werbegestalter“ a vede číslo tétoho svazu bylo pozváno a vystavuje několik zahraničních autorů. Výstava, podívající velice náročný obraz o vývoji a cílech moderní typografie, je instalována Moholy-Nagyem a vystavují tu větší soukromy W. Baumeister, M. Burchartz, Dezel, Herbert Bayer, A. M. Cassandre, Schultensa, Tschichold, Heartfield, Molzahn, Moholy-Nagy, Kasak, K. Teige, Vordemberger-Gildewart, Piet Zwart.

VÝSTAVA „FILM UND FOTO“ je uspořádána říšskoněmeckým Werkbundem letos (na jaře a v létě) ve Stuttgartu. Bude to výstava filmové avantgardy: Eggeling, Hans Richter, Léger, Pudovkin, Eisenstein, Vértov a j. — a vedle toho výstava fotografie vědecké, reportážní, dokumentní, dále výstava abstraktních fotogramů a fotomontáží, použitých i v reklamě a v knižní grafice: v tomto oboru vystavují zde své práce Man Ray, Moholy-Nagy, Lissitzky, Sheeler, Teige, Heartfield, Tschichold a j. —

L'ART INTERNATIONAL D'AUJOUR-D'HUI. Serie patnácti luxusně vypřavených alb, opatřených výdobytky stručným uvodem a množstvím nádherných halotypických reprodukcí velkého formátu, podívá přehled mezinárodní umělecké tvorby v romantičtích oborech: jednotlivé svazky jsou vložovány blízce oboru a thematou: Velké stavby, Obytné domy, Terasy a zahrady, Interiéry, Obchodní místnosti, Sochařství, Reklama a j. V architektonických albech, redigovaných Mallet-Stevensem, Lurgatem, Francis Jourdanem a j. jsou zastoupeni všechni významní evropskí umělci: je to rovněž větší počet reprodukcí českých. V albu „Boutiques et Magasins“ je reprodukováno příruční nakladatelství „Odeon“, dílo arch. J. Krejcaru. Vedle architektonických alb nejdůležitějším svazkem tohoto součtu je „Publicité“, album moderní reklamy a typografie, redigované Casandrem: zde se shledávime s pracemi

znamí jako: Molnár-Nagy, Tschichold, Bayer, Cassandre, Burchartz; Československo je tu zastoupeno plakátem pro „Lidovky“ od J. Čapka a obálkami pro Apollinairevu „Sedici ženu“ a Sandokravova „Panfurla“ od K. Teigea (nakl. Odeon). Cena těchto jednotlivých alb je 400 kr. Vydává je nakladatel Charles Moreau v Paříži.

—k.

CHARLIE CHAPLIN: HURÁ DO EVROPY. (8. vydání K. Teigea, vydal A. Synek, Bistrovský.) Česta do Evropy, jde v této knize Chaplin popisuje, nebyla moje jen cesta za odpočinkem, mýbě cesta srdce. Chaplin-básek běl ustanoven a neodpustiteln: vidí a poznává upřímný svět poválečné Evropy, její lesk a blázniv. Na stejných své knihy je Chaplin fotografován bez masky a umělosti, uprostřed živého filmu skutečnosti, týž na transatlantiku, v londýnských předměstích, v Paříži, v Berlíně; všechno se stávají i tím, že majetek sociálního práva pokládá za své; s dětskými a s bláznivými. Puzarují život ve všech podobách a chci by poznat tu jeho „novou fazu“, která se prodala v sovětském Rusku. Chaplin, druhý a samozrozený člověk, cíti v prostředí amerického domovinu, ryn, stát Evropy, poslouchá v jejich městech horečkově tepu světa.

—k.

ČESKOSLOVENSKÁ CENSURA provedla opět mostrovský kousek: zakázala knihu básmi Johana Richtera pod názvem „Stratiče“, určenou i časopisu „Kmen“, kde byla v překlade J. Hořejšího neuvěřitelně ostříhána. Je to nový základ policie do dějin literárního života: kronika policijského perzekuce moderního umění nepodléhlá koči dadaistické společnosti. Masaryk řekl kdysi, že celý dějiny moderní literatury zahrnujete na pařížském indexu. Policie se snáší, aby kniha určená výhradně dětí byla úplnou a přiblíženou historií moderní literatury. Umělecká Rada vydala zvláštní permanentní komisi pro boj proti cenzurování uměleckých děl, je nastývali na české! Podobný kulturní výbor proti cenzuře byl ustaven i v Německu: avšak tam censura a řízený plán jen svobodomyslníků; George Grosz, obhalovaný pro urážku náboženství, které se měl dopustit svým cyklem kreseb k Hitlerovi „Jevíčkově“, byl berlínským soudu odsouzen a konfiskace byla zrušena. U nás je urážka Krista básem katolického básmika Richtera! Sám oficiální týdeník „L'Europe Centrale“ musí v tomto případě protestovat proti náli cenzuře. — Práv Richtera ovšem není sjednoznačný: významná literární díla jsou konfiskována jedno za druhým. Debut mladého autora, románu „Theti a umělých řádů“ od Karla Trčkohá, jenž měl vystoupit v komisi nakladatele Odeon, poboril nov-

ADOLF SYNEK

nákladatel
nakl.
knihy novinu

HURA DO EVROPY!

Jedná
knihu
napísanou

CHARLIE CHAPLINEM

Knížka, jde byla překládána všechny historické jazyky, jde
umělecké dílo
než život jeho autora.
Jedná se o chaplinovo
ve slovoch

ÚVOD: KAREL TEIGE

Velký formát
Mezi literárními
knihy, přílohy
Cena
Kč 38 — brož.
Kč 32 — vln.

U VŠECH KNIHKUPCŮ

nou venkovského cenzora a celého nákladu se ujal dceřin Konrádové.

ANDRÉ GIDE: KONGO (nakl. Pokrok). Cestopis: Objektivní a dokumentární reportáž, z jaké takový strážlivý ohňalek koloniálního režimu, který probudila strážlivou zájvou francouzského imperialistického taktu. Civilizační úloha Francie v koloniích je, jak ukazuje Gide, úlohou lichvářského a sadistického otrávka. Neslychaná krutost francouzských ředitelů ukazuje, že, když ještě někde „dobrý člověk“ humanismu a sentimentalismu, není jím jené běloch v koloniích: ostatně dobrota humanitářů končí tam, kde nemá strach před trestem složenou, a tohostrach je otrávkařský ředitel píšťalenců prost: je dokonce za svou statečnost udílenou vyznamenáván. Kravá civilizace ve francouzských koloniích nelze se světem v podstatě od pomyšl v dominioch ostatních imperialistických států systematicky zotročovat a maskování domorodcům něčemou koloniaci, opakující se prakticky v zbraně a mrazeně o křesťanství, nemůže nevyvolat možnou objet kolonii, dnes ještě potlačován, ale zátra vížený: domordci vyvraždí jednoho dne ředitely, vojáky a misionáře, aby dobyli lidíckých prav a svobody.

OSVOBOZENÉ DIVADLO konci 1. května svou prázdnou sezónu a nastupující turné po venkovských městech. V období 1928–29 vydala repertoár komorních her tato diva, vesměs režirovaná J. Honzlem: Vančura: „Nemocná divka“, Neval: „Depeče sa kolečkách“, Cocteau: „Orfeus“, Ribémont-Dessaignes: „Kat z Peru“, Marinetti: „Zajaci“, Romaine „Jiskra“, Luza: „Mimo sázku“, Jaray: „Král Ubu“. Revue a veseloherní repertoár s dvojicí Vojákové & Werich v čele přinesl letos „Premiera Skafander“, „Gorilla ex machina“, „Kostky jsou vrány“, „Sí poládne nařádít“ a mimo to byly znovu opakovány revue „Vestpocket“ a „Smoking“.

GUILLAUME APOLLINAIRE: BÁSNĚ (Výbor přeložený M. Hlávkou. Aventinum). Tisíce výborem svých překladů z Apollinairea podzrkli pan Hlávka kuriózně znevětší památky velikého mrtvého básníka. Čeme tu báseň, která z velké řady zádne z jiných a zdalekých překladů. Od výborného překladu Čapkova (Písmo) měl pan Hlávka zdelet své neomalené rasty v učivé vzdálenosti a neformoval je tak směšným způsobem. Překlady nejsou ani písavní, ani vysvětlivé, úvodní stat je ve stylu přednášek ke sbírkám knoflí četby. Několik hrubých omylek. Ostatně hrubým omylem je celá tato publikace, jejíž vydání jest litová.

BERNARD FAY: PANORAMA SOUDOBÉ LITERATURY FRANCOUZSKÉ. (Nakl. Alois Šrdc.) Je to obrázená a režle, jasné psané příručka o novodobé francouzské literatuře od romantismu až po naše časy, stručná a přirozeně velmi povrchní: jejím úkolem je až seznámit čtenáře naprostě nezájmeno moderní literární historie s hlavními jejimi proudy a osobnostmi: je to elementární škola. Je třeba proto doporučiti tuto knížku všem, jimiž moderní literatura je dosud prenous nálež zájmu, tedy především deským literárním kritikům. Pp. Pila, Runte, Frankl, B. Polák, Ekap, Veselý by si ji přečetli a prospěšen, jenom by nad něj lepatný a naivní český překlad tuzec na závadu. —e

SOUVESTRE & ALLAIN: FANTOMAS. (Nakl. Odolen.) Je to velký, opravdu monumentální cyklus detektivních románů, jehož mou je postava geniálního zločince, představitele zla, vrážd, úsoku a láti — Fantomas. Není to ledajík literatury, není to zajisté a zařízení „dobré“ literatury pro školní četbu: a přece jsou to rozmály klasické. Proti sentimentalním románům měřídkách myslí a duší, skráta proti románské konvenci, dovedívali jmen se už před litry literatury dobrodruhé a detektivní, proti Šimkoví, Čapkovi, využívali jmen svých obdiv k dílu Julia Verema, k Halíkovu Švejkovi a k „Fantomasovi“. Tehdy ovšem bylo hříchem proti dobrému literárnímu smazu zhlubit o Švejkovi a o detektivkách nahoru. Zatím však i literární snoubení a pokrytíci kurnalisté si oblibily detektivky, ovšem především ty literárně fiktivované, v lepším případě tedy Chestertona, v horším Wallace a v nejhříšnější imbecilní povídalky z Čapkovy kapry, a sláva Švejkova, dobytku v čiudi, záleží mimo i u nás. Fantomas ovšem není obyčejnou detektivkou: není obyčejným zločincem: „Fantomas — Co to znamená? — Nic a vše! — A kdo je to? — Nikdo, a přece někdo — A co dělá tento někdo? — Vzbuzuje kruhu“ — tímto úvodním slovy prvního svazku je charakteristivn nejvýznamnější. Fantomas, jakási „lidový“ obdoba Maladory, personifikace zločstu a zla, je hřídom nezívratelných dobrodruhov, jaká literatura má. Jeho příběhy jsou orgie údělu, překapeni a tajuplnost. — Fantomas stal se symbolem, jemuž Apollinaire, Max Jacob, Alb. Becht a mnozí jiní moderní básníci otevřeli přístup do svého dila. Dva doud v českém překladu využily díly tohoto cyklu, jehož oficiální astory jsou Souvestre a Allain, ale jenž ve skutečnosti je kolektivním dílem až čtyřiceti spolupracovníků, postačí, aby ukázaly, proč Fantomas musí se dokonci tak obrovského úspěchu v nejšlechtějších vrstvách čtenářů a obliby a obdivu u moderních básníků: Philip-

NEBEZPEČNÉ ZNÁMOSTI

proslulý román francouzského spisovatele CHODERLOS DE LACLOSE v překladu básníka St. K. Neumanna a jiné pozoruhodné knihy obsahuje prospekt sbírky „ZAHRAĐA PRIAPOVA“ vložený do tohoto čísla. Vydané dosud svazky této ilustrované populární sbírky monografií a dokumentů k pohlavní otázce za vedení MUDra H. Záruby a St. K. Neumanna. Žádejte u Vašeho knihkupectví, nebo přímo u

nakladatele Ladislava Šotka, Praha II., Na Poříčí 24 n.

pe Souparti osazil když v „La Vie des Lettres et des Arts“ přivev tuto detektivní historie na prototyp moderního románu.

MALÁ KRONIKA. Polský moderní architekt, člen skupiny, sdružení dívek kol časopisu „Blok“ a „Przesień“, pan T. Sykut navštívil na své studijní cestě Prahu, aby poznal předjí stavebního rozbura a navázal styky s některými moderními architekty. Při návratu z Paříže do Moskvy zdržel se u svého ruského druhu v Praze Vladimíru Majakovském. Jean Cassou podělal v Praze letosdne jara přednášky o současné francouzské poesii.

Toto číslo ReDu, které vychází opoddílně z technických důvodů, nemohlo obsahovat většinu obrazový a textový materiál z oboru foto-, kine- a typografie, který byl pro ně připraven: zípaviny v našem časopise stále se značným nedostatkem mísí a přes to, že jsme tentokrát zdrojnicobití rozsah ilustrací čísli na okraj čísla textové, nemohli jsme zadat do čísla vše, co bychom si byli přál tu plňnosti, tím spíše, že v textové části bylo nutno ohlašovat i hodinu zpráv a referátů, které odhalidlo až do čísla k čístu a které už dalšího odkladu by zanechaly. Malým rozsahem byla třídy pak přírodní servis jeho upravodajců či, panorama aktuální, kterí by si lidé rádi rozechoděli vice míst, než jaké ji mítěme v ReDu poskytují.

odeon:

Nevadí, že i dnešní „hbbitev“ je hledání, jehož prostředkem k blbostí součnosti lidej a světových, dneška a minulosti. Tato lyričtí halucinace, na něž zástalo kon posvátného temnosvitu, toho chladného oponami příjemnou a křízami horečkovými ani, vydřití z několika pocitů a postupů, jehož měl být při procházení lidovskou čtvrtí. Ale tyto vizuální postřely narůstají se v jeho fantazi a obdivu fantasmagori, jeho sloučuje erotickou rozkoš se záhubou, a jeho je se možná symbolem toho, co všechno blázenuvou tvorivost. Pouzí blbostí součnosti smrtky a smrti a pocti spojení s mrtvou rozsíhají jeho fantazi a jeho zdvojený jeho znovu lyričeské estase. Je to skladba, jehož je podla něč a sova a neaktuální, v duchu těch fantastických věcností, jichž je dnes všechno plno. Je zajímavý fantastický smysl, v nichž se blázinkou vykládají tajemství jedné tvorby. Tato nadrealistická skladba, podle lyričeské reprodukce smrčových stavů, má všechny lyričtí kladly Negativy. Je to velmi kondensovaná lyričeská esence, jehož má fyziologický podklad. Cíhla jsou, sotva plňete několik věcí, je na článská lyričeská existencie. Je to všechno formace obrazová.

(P. Číha, Národní Osvobození.)

Upozornění. Zároveň s 10. číslem vydáme opět krásně celoplatinné desky na tento II. ročník ReDu, podobně tím, jakož jsme vydali pro loňský ročník, odlišné pouze barevou. Cena desek bude 16 Kč, s poštovním 19,60 Kč. Přihlášky se zízavzne nejdole do 15. června, ježto desky zhotovíme počtu přihlášek!

Objednávky přijímá kabáté knihkupectví jakéž i nakladatelství **ODEON**, Praha III., Vítězná 11.